

ХІV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Принципи та інструменти Болонського процесу, цінності у вищій освіті»

20 років Болонського процесу в Україні: досягнення, виклики та перспективи

«Внутрішня система забезпечення якості — шлях до культури довіри»

Проф. Ірина Золотарьова

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Національна команда експертів з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+
Експерт DAAD
Експерт EUA

6-7 листопада 2025

Київ

Нова парадигма якості

Культура якості = спільна участь

Зміна мислення: Від «контролю» до «культури якості»

Сучасна ВСЗЯ — це не про бюрократичний контроль та перевірки. Це про створення середовища, де кожен учасник освітнього процесу мотивований до постійного вдосконалення.

Старий підхід:

- Дотримання формальностей
- Реакція на проблеми
- Відповідальність відділу

Новий підхід:

- Реальне покращення
- Проактивне вдосконалення
- Спільна відповідальність
- Вклад у розвиток суспільства

Фундамент: 10 Стандартів ESG (Частина 1)

1. Політика якості (1.1)

2. Розробка та затвердження програм (1.2)

3. Студентоцентроване навчання (1.3)

4. Зарахування, досягнення та визнання (1.4)

5. Викладацький персонал (1.5)

6. Навчальні ресурси та підтримка (1.6)

7. Управління інформацією (1.7)

8. Публічна інформація (1.8)

9. Моніторинг та перегляд програм (1.9)

10. Циклічне зовнішнє забезпечення (1.10)

Двигун системи: Модель PDCA

DO (Виконуйте)

Впровадьте заплановані процеси. Запустіть освітню програму, нову методику викладання.

ACT (Дійте)

Коригуйте та покращуйте. На основі аналізу даних, внесіть зміни у процеси чи політику.

PLAN (Плануйте)

Визначте політику, цілі та процедури. Що ми хочемо покращити і як ми це виміряємо?

CHECK (Перевіряйте)

Збирайте дані та моніторте результати. Проводьте опитування, аналізуйте успішність.

Компонент 1: Стратегічне ядро (ESG 1.1, 1.2, 1.9)

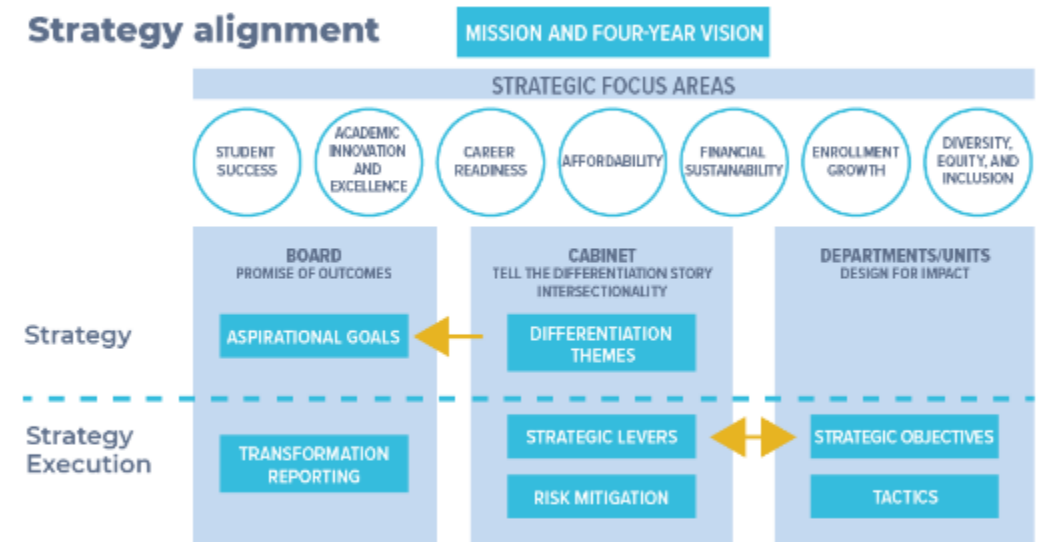
Система не “для університету”, а “всередині університету”.

Політика (1.1)

Це "конституція" якості. Вона має бути публічною, зрозумілою і бути частиною загальної стратегії ЗВО.

Життєвий цикл Програми (1.2, 1.9)

- ✓ **Розробка:** Залучення роботодавців, випускників та студентів до створення ОП, базуючись на результатах навчання.
- ✓ **Моніторинг:** Щорічний зворотний зв'язок та аналіз актуальності програми.
- ✓ **Перегляд:** Глибокий періодичний (напр., раз на 3-5 років) перегляд програми на її релевантність ринку.

Компонент 2: У фокусі – студент (ESG 1.3, 1.4, 1.6)

Студентоцентризований підхід

Якість вимірюється не лише документами, але й реальним досвідом та успіхом студента.

Навчання (1.3):

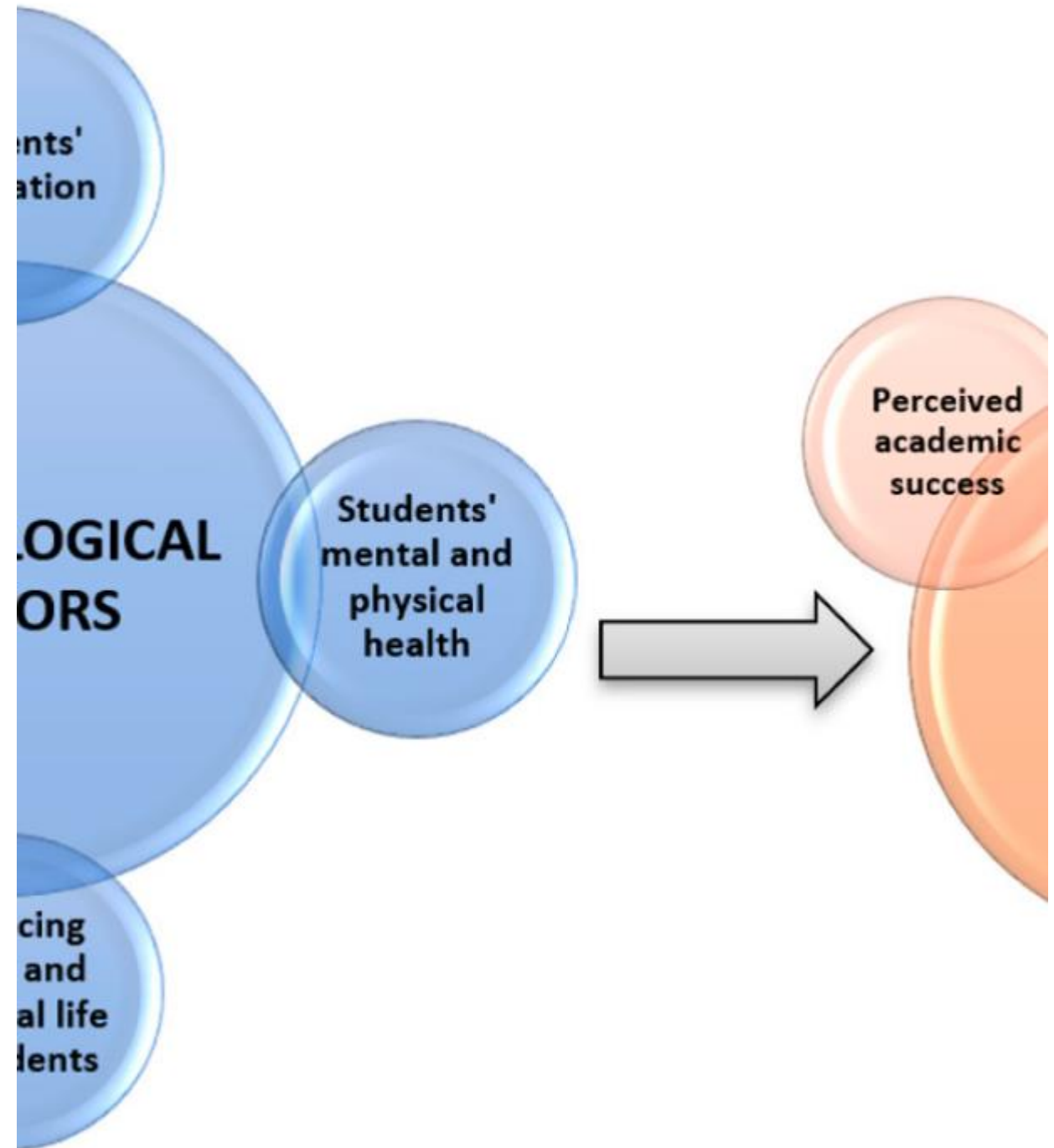
- Гнучкі освітні траєкторії.
- Чіткі та прозорі критерії оцінювання.

Підтримка (1.6):

- Доступні та достатні ресурси (бібліотеки, ІТ, лабораторії).
- Академічна та психологічна підтримка.

Визнання (1.4):

- Прозорі процедури зарахування та академічної мобільності.

Компонент 3: Людський капітал (ESG 1.5)

Викладачі як носії якості

Якість персоналу безпосередньо визначає якість освіти.

ВСЗЯ має підтримувати, а не контролювати викладачів.

- ✓ Прозорі та об'єктивні процедури набору та оцінювання персоналу.
- ✓ **Ключова рекомендація:** Інвестування в обов'язковий неперервний професійний розвиток та викладачів (нові методики, цифрові навички). **підтримку**
- ✓ Стимулювання та підтримка зв'язок між викладанням та актуальною науковою діяльністю.

Компонент 4: Управління, побудоване на даних (ESG 1.7, 1.8)

"Що не вимірюється, те не управляється."

Ефективна ВСЗЯ приймає рішення не на основі інтуїції, а на основі зібраних та проаналізованих даних.

Збір даних (1.7):

- Анонімні опитування студентів (щодо курсів, викладачів, програм).
- Моніторинг працевлаштування випускників.
- Аналіз успішності та відсіву.

Публічність (1.8):

- Будьте прозорими. Публікуйте результати моніторингу. Це буде довіру.

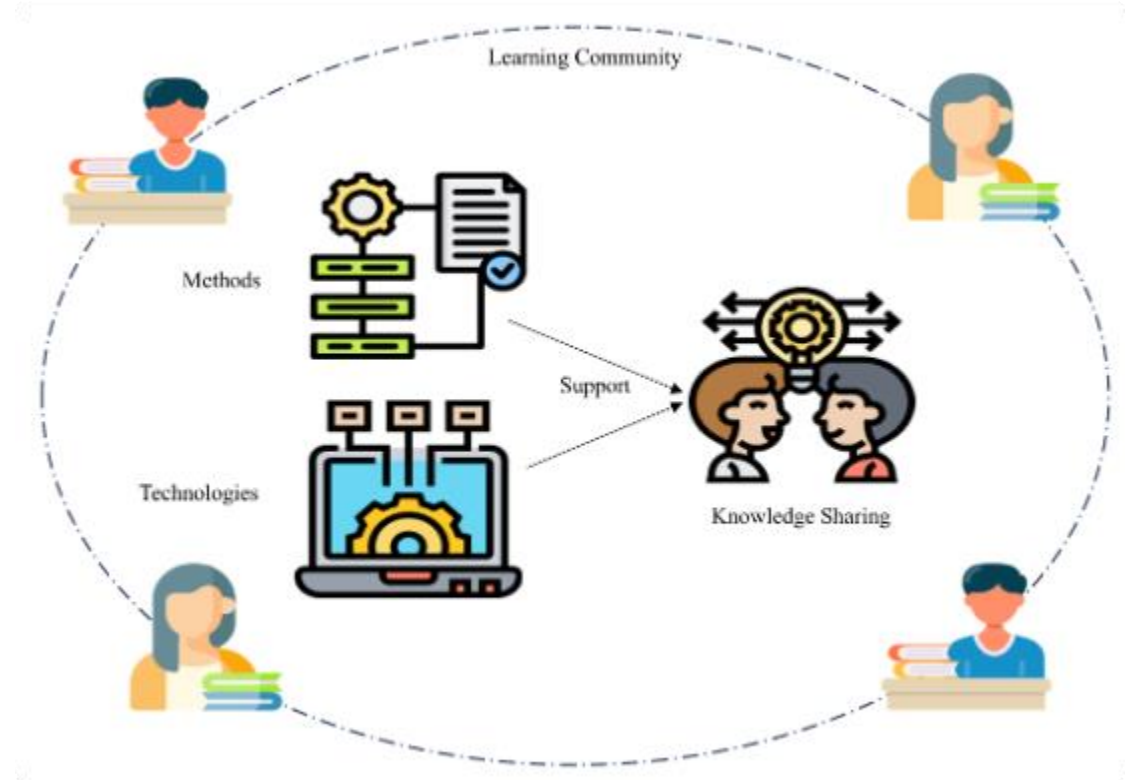

Рекомендація: Роль відділу забезпечення якості

Не "Поліція", а "Фасилітатор"

Відділ забезпечення якості — це сервісний підрозділ, який допомагає факультетам та гарантам ставати кращими.

- ✓ Розробляє прості та зрозумілі інструменти (напр., шаблони опитувань, гайди).
- ✓ Проводить навчання для гарантів, викладачів та студентів щодо культури якості.
- ✓ Збирає та аналізує дані на рівні всього університету, виявляючи системні проблеми.
- ✓ Знаходить та поширює кращі практики всередині ЗВО.

Рекомендація: "Замикання циклу"

Найбільша помилка — "збір заради збору".

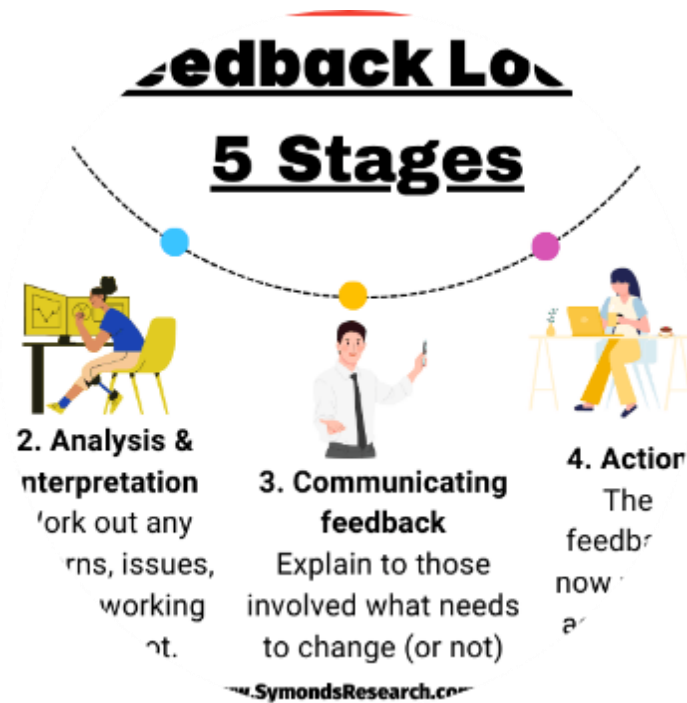
Недостатньо просто провести опитування студентів.

Найважливіший крок — показати їм, що їхня думка має значення.

Процес:

- ✓ Збір зворотного зв'язку (опитування).
- ✓ Аналіз даних та розробка плану дій.
- ✓ Впровадження змін.
- ✓ (Найважливіше) Публічна комунікація зі студентами про те, які зміни були зроблені завдяки їхнім відгукам.

Це єдиний спосіб збудувати довіру та справжню культуру якості.

Виклики та наступні кроки

Основні виклики

- ✓ **Формалізм:** Робота "для галочки" та збір паперів, а не реальне покращення.
- ✓ **Опір змінам:** Небажання персоналу та адміністрації змінювати звичні процеси.
- ✓ **Брак ресурсів:** Відсутність часу, людей або фінансування для аналітики та впровадження змін.

Рекомендовані наступні кроки

- ✓ Провести чесний аудит поточної системи ВСЗЯ: що працює, а що є імітацією?
- ✓ Проводити навчання персоналу (особливо гарантів ОП) принципам культури якості.
- ✓ Запустити пілотні проєкти, щоб створити "історії успіху".

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Funded by
the European Union

Дякую за увагу

Ірина Золотарьова

iryna.zolotaryova@hneu.net

izolotaryova@naqa.gov.ua